

Na zadnji seji ObLO Kranj so sklenili obnoviti potrošniške svete. Ti organi lahko zlasti v sedanjem času veliko prispevajo k stabilizaciji tržišča in urejevanju preskrbe delavskih središč. Tudi v drugih občinah pripravljajo volitve teh organov. Oblike dela dosedanjih potrošniških svetov so bile dokaj različne, zato so bili različni tudi uspehi in izkušnje, ki jih je treba izkoristiti. Važno je, da se novi potrošniški sveti prilagodijo potrebam ozir. pogojem. V kranjski občini, kjer je bilo

precej govora o teh organih, bodo pustili razne oblike. V Kranju, kjer je več trgovin, bodo postavili svete po strokah (za tekstilno, živilsko itd.). Druge na vaseh

Potrošniški sveti

in manjših krajih, kot n. pr. v Preddvoru, kjer so trgovine različnih strok, pa bo enotni tako imenovani »teritorski svet« zajemal vso trgovinsko dejavnost. Večinoma bodo ti sveti zajemali področja kra-

jevnih odborov. Imeli bodo dokaj pestre dejavnosti in tudi pristojnosti. Predvideno je, da bi v primeru, če se prizadeta organizacija (n. pr. trgovina) ne strinja ozir. ne ugodni zahtevam sveta potrošnikov, da to rešuje pristojen organ ObLO.

O takih in podobnih oblikah dela naših potrošniških svetov je že govora tudi v drugih občinah. Pri tem pa bo seveda najvažnejša beseda samih potrošnikov in še posebno njihovo aktivno sodelovanje v teh organih.

K. M.

Preden so zadrudniki spustili vo iline lističe v skrinjice, so povsod precej razmišljali, ugibali in se odločili za najboljše kandidate

Mišljenje volivcev v cerkljanski in gorenjevaški občini

Gospodarski računi so jasni

Gospodarsko nerazvite občine ne dohite vajo napredka industrijskih področij

Te dni so volivci v občinah Cerklje in Gorenja vas razpravljali o zanimivem vprašanju, ki je razgibalo celotno prebivalstvo. Gre za to, ali naj se občina Cerklje priključi Kranju oziroma Gorenja vas Škofji Loki, ali pa naj te občine še ostanejo samostojne teritorialne enote.

Dosedanje izkušnje s prenosom pristojnosti iz okraja na občinske odbore ob naporih za zmanjšanje aparata državne uprave in zlasti še ob raznih ekonomskih težavah, ki jih imajo male, ekonomske nerazvite občine, se je pokazalo, da je treba šibkejšo komune združiti z močnejšimi sosednjimi področji.

O nujnosti take reorganizacije so že ugotavljali v drugih krajih naše republike. Te dni so o tem spregovorili tudi volivci prej imenovanih občin. Mnenja so različna. Razlogi za priključenje k močnejšim občinam se nagibajo na eno in na drugo stran. Toda gospodarski računi so v obeh primerih jasni — nerazvite občine ne morejo dohitevati ostalih.

Nesmiselno bi bilo navajati glasove, ki govorijo za in proti, ker bo o tem spregovoril še OLO in dokončno sklepala republiška skupščina. Zato naj bo dovolj samo nekaj podatkov, o katerih je bilo govora na teh zborih.

SEST PROTI ENA

Na zborih volivcev, ki so bili v petek zvečer v Cerkljah kot tudi v Zgornjih in Spodnjih Brnikih, so volivce presenetili zanimivi podatki, o katerih marsikdo prej ni razmišljal niti slišal.

V občini Kranj doseže narodni dohodek 421.000 dinarjev na prebivalca letno, kar je dokaj visoko.

Občina Cerklje, kjer o industriji ni moč govoriti, pa ima samo 73.000 din narodnega dohodka na prebivalca. Razmerje je neverjetno veliko: šest proti ena. So mar v Cerkljah krivi tega? Nel To je v glavnem razlika med industrijskim delavcem in kmetom, ki zlasti v sedanji stopnji tehnike daleč zaostaja, in ne more dati skupnosti toliko, kot lahko prispeva delavec. Končno se tudi 600 delavcev vsak dan vozi iz področja cerkljanske občine v kranjske tovarne in ustanove, kar spet kaže, da je to področje teritorialno enotno. — Tudi kmetje, ki imajo tam večino, vnovčujejo svoje pridelke na kranjskem potrošniškem središču.

V poročilu predsednika cerkljanske občine je bilo govora med drugim tudi o velikih ekonomskih težavah, ki jih ima tamkajšnja občina. Letošnji izdatki so za dobrih 5 in pol milijona višji od dohodkov. Ze predvideni dohodki pa se majhni. Toda tudi teh občin ne dobi, kot so pričakovali. Samo kmečka gospodarstva so v zaostanku z izplačevanjem davkov za več kot 16 milijonov dinarjev. Občinske takse se tudi manjšajo. V zadnjih dveh letih, od 1956 do letos, so se znižale za več kot milijon dinarjev oziroma točneje od 3 milijonov 998.400 na 2.923.150 din.

Zato je občinski odbor v zagati in ne more začeti niti s tistimi važnimi deli, ki so nujno potrebna. Semkaj ozi avtobusna čakalnica v Cerkljah, stanovanjska hiša za zdravstvene osebe itd.

Take ugotovitve so sprožile med volivci živahne razprave, tako v Cerkljah, kot na obeh zborih v Brnikih. (Nadaljevanje na 2. str.)

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ST. 87 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 10. NOVEMBRA 1958

Nov člen v verigi družbenega upravljanja

Za delavci še kmetje

Zadrudniki Gorenjske so včeraj izvolili 52 svetov - Najprej so zaključili volitve v Lancovem - Do 16. ure so končali z volitvami na vseh voliščih žirovske in škofjeloške občine - V občini Radovljica 90, Trziču 82, Jesenicah 78, Cerkljah in Kranju 77 ter Bledu 75 odstotna udeležba ob 16. uri

Zadrudniki našega okraja so včeraj volili svoje prve samoupravne organe — zadrudne svete. Na ta veliki zgodovinski dogodek so se zadrudniki dobro pripravili.

Skupno je bilo na volilnih spiskih 9879 volivcev, ki so na 129 voliščih volili približno 1600 članov za 52 zadrudnih svetov.

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko je bilo že ob 7. uri zjutraj dokaj živahno, čeprav je bila v dolini še gosta megla in se je komaj zdanilo. Na velikem Zadrudnem domu je plapolala zastava, na vojašu dogometne stavbe pa je bila ve-

vprašanje dopolnili: »Kaj naj bi počeli ti ljudje, kako naj bi vam pomagali, kaj naj dela ta svet?«
»Veliko nam lahko pomaga. Organizirati mora delo tako, da bomo mi lahko tekmovali med seboj, da bomo videli, kdo bi imel lepši

Prav ko so mu tolmačili, kako naj voli, koliko naj jih izbere, pa je starec doživel nepričakovano razočaranje:

»Niste med volivci! Niste član zadrugel«

»Ampak pri nas doma...«

»Ze. Toda kot član zadrugel je vpisana samo vaša hčer. Lastnik posestva.«

Starec je vrnil glasovnico brez besede. Njegova pripravljenost, da bi med prvimi volil, ni bila uresničena.

Tudi v drugih krajih Poljanske doline so volišča zaživele dokaj

no volili. So oni prvi, ki so končali volitve s popolno udeležbo? Za njihov uspeh so hitro zvedeli po drugih voliščih. Tudi od drugod so javljali o lepi udeležbi v prvih dopoldanskih urah. V Javorju v Poljanski dolini je do 9. ure volilo že 86 odstotkov vpisanih zadrudnikov, v Zireh 73 odstotkov, na Katarini pri Trziču 71 odstotkov in tako dalje.

Do 12. ure so se zadrudnikom v Lancovem priključili še oni iz Begunj, ki so končali volitve s 100-odstotno udeležbo. V Podljubelju nad Trzičem so ob 11. uri ugotovili, da še ni volilo le 8 odstotkov volivcev. Opoldne so tudi v Založu dosegli 90-odstotno udeležbo, v Brnikih 92-odstotno, v Podbrezju 87-odstotno, v Goricah 85-odstotno, v Preddvoru 81-odstotno itd.

V popoldanskih urah je bilo vedno več volišč, ki so se približevala zaključku. Zadrudniki so se ustavljali ob voliščih in kramljali o pomenu volitev, o sedanjem jesenskem delu in o izgledih za čimboljši napredek v prihodnjih letih.

K. M.

Ustanovni občni zbor logarjev Gorenjske

STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

glavna naloga novoustanovljene sekcije logarjev

V zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju so se v soboto dopoldne sestali logarji z vse Gorenjske in ustanovili kranjsko sekcijo pri Društvu logarjev Slovenije. Ta šteje 83 logarjev, ki so zaposleni pri Gozdarski poslovni zvezi in Lesnem gospodarstvu.

V enem od treh referatov, ki jih je obravnaval občni zbor, je bila prikazana organizacija gozdarske službe. Najvišji upravni in izvršni organ je Uprava za gozdarstvo pri OLO Kranj, ki skrbi za pravilno izvajanje predpisov o gozdovih in potrjuje letne sečne in gojitvene predloge, vodi upravni postopek in izdaja odločbe o upravnih zadevah.

Lovstvo, ki je sestavni del gozdarstva, je po upravljanju od njega ločeno. Dogaja se, da sta v istem okolišu zaposlena logar-gozdar in lovski čuvaj in da pri tem ni zadostnega sodelovanja.

Naši logarski okoliši so za uspešno opravljanje vseh nalog preveliki, povprečno merijo od 800 do 1000 hektarov. Če bi vskladili delo logarjev in lovcev, bi lahko formirali manjše logarske okoliše, ki bi bili primernejši za uspešnejše delo. Precejšen del razprave na ustanovnem občnem zboru so logarji posvetili strokovnemu izpopolnjevanju. Povsod bodo organizirali študij, in sicer v dveh skupinah: za tiste, ki še nimajo logarskih izpitov in za one, ki jih že imajo, pa si želijo še strokovno izpopolniti. O organizaciji študija se bodo posvetovali še z Gozdarsko poslovno zvezo in z Društvom inženirjev in tehnikov. Najteže bo s strokovno literaturo, ki jo je sicer dovolj, ki pa je zelo raztresena po posameznih številkah Gozdarskega vestnika. V dogovoru so z Nižo gozdar-sko šolo, ki bi jim lahko pripravila potrebne skripte. 3-ler

»Bi šli ali ne bi šli k Loki«, tako so ugibali volivci v Gorenji vasi, predno so stopili v dvorano

lika puščica ob napisu: VOLIŠČE. Med prvimi volivci je bil Urh Strempefel.

»Tu na spisku je 28 kandidatov. Tri morate črtati, ker jih je treba le 25.« mu je tolmačil član volilne komisije. Ko se je Urh vrnil z izpolnjenim listkom, smo ga vprašali:

»Kaj si obetate od teh ljudi, ki ste jih pravkar izbrali za vaš zadrudni svet?«

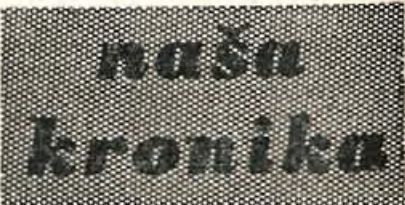
in večji pridelek. To bi mi radi. Na volišče je prihajalo vedno več žena, mladine in starejših zadrudnikov. Prekinili smo razgovor.

Tudi na volišču v Zadrudnem domu v Hotavljah je bilo koj po 7. uri živahno. Med prvimi volivci je bil tudi 84-letni Jurij Rihtaršič.

»Moramo pohiteti mi stari, da čimpreje volimo.« se je šalil. »Potem bo že kaj bolje. Vsaka stvar lahko pomaga.« je dejal in se napotil do volilne komisije.

rano. Podobno je bilo tudi v drugih krajih Gorenjske. Ponekod so na volišča prihajali s harmonikami ali združevali volitve z različnimi družabnimi prireditvami. V Goricah so okrasili volišča in zvoki koračnic so spodbujali razpoloženje volivcev. — Na volišču Luže, kjer so volili zadrudni svet za KZ Visoko, so ob 9. uri čakali samo še 6 volivcev. Iz Lancovega pa so sporočili, da so tam že 100-odstot-

LJUDJE IN DOGODKI SPET BLIŽNJI VZHOD

PABERKI PO SVETU

SOCIALNO V PAKISTANU

V Pakistanu vlada vojna diktatura generala Ajuba Kana. Ker pa je tudi obsedno stanje, neprestano zapirajo ljudi. Začeli so tudi s kaznovanjem. Vojno sodišče je obsodilo štiri osebe, med njimi tudi žensko. Obrazložitev: »antisocialna dejavnost«.

Dva moška sta obsojena zaradi črne borze, tretji in ženska pa zato, ker »ništa vstala, ko je godba igrala nacionalno himno« (le-te z ukinitvijo ustave niso odpravili).

Ta antisocialna dejavnost je kaznovana z nadvse »socialnim« načinom: javnim bičanjem. Tudi ženi niso prizanesli.

SONCE IN NOVA VELESILA

Eugen Sänger, znani nemški učenjak, ki je pred več leti govoril o možnosti poletov v vesolje s hitrostjo svetlobe in pomočjo raket, si je spet domislil nekaj zanimivega. Za Nemce zahteva primerno mesto »pod soncem«, pravzaprav del vesolja. Tako pravi: »Naši sinovi imajo prav tako prostor pod soncem v vesolju kot ostale velesile.«

Spet nastaja velesila — s hitrostjo svetlobe.

USMRITIVTE V ARABIJI

V Saudski Arabiji so obsodili na smrt 17 oficirjev kraljeve vojske. Ti oficirji so pred kratkim zapustili vojsko in se posvetili — banditizmu. Kmalu so jih polovili ter jih obsodili na smrt.

Smrtno kazen so že izvršili, vendar na poseben način:

Oficirji so bili usmrčeni v sedemnajstih mestih Saudske Arabije; v vsakem mestu eden, da bi s tem odprli oči vsem tistim, ki so se nameravali lotiti enakega posla. Obsodba je bila izvršena v prisotnosti oblastvenih organov, verskih in plemenskih poglavarjev ter ljudstva.

Slehnemu oficirju so odsekali glavo na glavnem trgu.

NENAVADNA ZNAMKA

V preteklosti je bilo s poštnimi znamkami dokaj preprosto. Običajno je bila na znamkah glava nekega vladarja, vse znamke pa so si bile bolj ali manj podobne. V zadnjem času so na znamkah najrazličnejši motivi, slike učenjakov, turističnih središč, pa tudi lepotic. Vsekakor so na tem področju doslej najorginalnejši Kubanci. Nova kubanska poštna znamka ima sliko — prstni odtis!

Obrazložitev: v znak priznanja, ki ga predsednik republike Batista daje svoji policiji.

IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / ODGOVORNI UREDNIK MILOŠ MIKELN / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI IN KRANJU 807-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

JESENIŠKI UPKOJENCI SO DOBILI NOV DOM

Jesenice, 9. novembra. Streljanje in poskočne koračnice godbe na pihala so naznanile danes dopoldne slovesnost jeseniških upkojencev. V Mirci, nasprovi železniške postaje, je zrastle nova stavba — hišica jeseniških upkojencev. Zidana enonadstropna hiša, ki ima v spodnjih prostorih dve lepo opremljeni sobi z verandó, v prvem nadstropju pa družinsko stanovanje, ter preurejen prostor okoli stavbe, je prav gotovo najlepši dom upkojencev na Gorenjskem. — Otvoritvi je prisostvovalo blizu 100 upkojencev in mnogo gostov. Stavba je veljala 2 milijona dinarjev.

Sprva suho vreme. Zatem nekaj dal padavine z hladitvijo, ki bodo pozneje prešle v sneg.

naš razgovor

OPRAVKI

Zaskrbljujoča ugotovitev iz letošnjih polletnih obračunov gospodarskih organizacij je bila tudi: velike izgube delovnega časa. Iz dvorane OLO so se razprave o tem škodljivem pojavu prenesele tudi na občinske zbornice proizvajalcev, na sindikalne organizacije in delovne kolektive. Razen bolezenskih, letnih dopustov in drugih zaostankov, kjer bi bilo še vedno moč ugibati o opravičenosti, so zelo značilni izostanki z dela zaradi raznih opravil. Gre za izostanke z dela, ki so za delavca opravičeni. Obratovodja kratkoma ne more odredi delavcu raznih osebnih in družinskih opravil. Listki takih odhodov iz podjetja, ki se kopirajo pri vratarju, dokazujejo težke izgube za delavca, za podjetje in tudi za skupnost. Gre za opravke v raznih uradih in ustanovah. Kam in zakaj, to naj povedo prizadeti sami.

»Potrebe in vzroki so različni. Zlasti potrebuje krediti. Včasih odidejo na podpisovanje v banko kar trije hkrati. Tudi na matični urad in drugam pogosto hodijo. Menim, da bi bilo prav, če bi uradi, ki imajo opraviti s strankami, poslovali tudi popoldne.«

»Zelo nerodno mi je, kadar moram prositi za odhod z dela zaradi opravkov. Toda včasih res ni mogoče drugače. Zmeraj slišim delavke govoriti o tem. Precej bolje pa je, odkar lahko poroki podpisujejo za posojilo kar v podjetju. Prej so vsi hodili na banko, zdaj pa samo tisti, ki jemlje posojilo. Večkrat slišim tudi matere, ki prosijo, da morajo z otroki na röntgen ali kam drugam, in prosijo za odhod iz podjetja v delovnem času.«

»Vedno imam težave s temi opravki. Odreči ne morem, če pa dovolim, mi manjka delavec pri stroju.«

»Po kakšnih opravkih delavci največ odhajajo z dela?«

V JESENIŠKI ZELEZARNI SO PRIČELI S SINDIKALNIMI OBCNIMI ZBORI

Jesenice, 9. novembra. Ker bo letošnja skupščina sindikata Zelezarne Jesenice 9. decembra, so v jeseniški Zelezarni že pričeli z občnimi zbori sindikalnih podružnic. Sindikalna podružnica oddelka tehnične kontrole se je odločila, da istočasno z občnim zborom organizira tudi izlet. Odločili so se za Planino pod Golico. V tamkajšnjem domu so danes dopoldne izvedli občni zbor, kjer so poročali o delu v zadnjem letu, se pogovorili o bodočem delu in izvolili nov odbor ter delegate za skupščino tovarniškega sindikata.

OBCNI ZBOR UCITELJEV IN PROFESORJEV RADOVLJSKE OBCINE

Radovljica, 9. novembra. Včeraj dopoldne so se sestali na rednem letnem občnem zboru učitelji in profesorji radovljske občine. Občni zbor je bil dobro pripravljen in dokaj živahen. Učitelji in profesorji so sprejeli vrsto pomembnih sklepov za nadaljnje delo, med katerimi je vsekakor najpomembnejši ta, da so se dogo-

vorili o rednem študiju gradiva VII. kongresa ZKJ. Sestajali se bodo vsakih štirinajst dni in se po končanem študiju pomenili še o vprašanih, s katerimi se vsak dan srečujejo pri svojem delu.

POSVETOVANJE RAVNATELJEV STROKOVNIH SOL GORENJSKE V KRANJU

Kranj, 9. novembra. Včeraj dopoldne je bila v Kranju konferenca ravnateljev strokovnih sol Gorenjske. O ocenjevanju je predavala prof. Segula, ki je orisala dosedanja način ocenjevanja in dala vrsto napotkov za večjo objektivnost, dokler ne bomo prišli k novemu, to je opisnemu načinu. — Dr. Mejakova je opozorila navzoče na izvajanje ukrepov proti otroški paralizi, tov. Završnik pa je poročal o poteku kongresa telesne vzgoje v Beogradu. V drugem delu konference je inšpektor Kus govoril o splošnem zakonu o šolstvu ter o bodočem delu v tekočem letu. Dal je mnogo koristnih napotkov za delo in nazival nekatere nepravilnosti. Konferenca je bila za vse navzoče velikega pomena, saj so dobili nekaj važnih napotkov, nakazala pa

je tudi važnejše momente izvenšolskega dela.

GOJENCI DIJAŠKEGA DOMA SO OBIŠKALI GARNIZON JLA

Kranj, 9. novembra. Danes dopoldne je 150 gojencev Dijaškega doma v Kranju skupaj z upravnikom tov. Klojčnikom in vzgojitelji obiskalo garnizon JLA na Kokrici. Sprejel jih je major Anton Volčič, ki je v kratkem govoru orisal pomen zblíževanja in označil pomen in sredstva inženirjskega rodu vojske. Gojenci so se jim za izkazano gostoljubje lepo zahvalili in jim izročili skromna praktična darila. Na dvorišču so jim prikazali atomska, biološka in kemijska sredstva, mine, sredstva za reševanje, posebno zanimiva pa je bila inženirjska mehanizacija, ki so jo vojaki spravili v pogon.

Za tem so bila prijateljska športna tekmovanja. V malem rokometu so zmagali gojenci Dijaškega doma z rezultatom 17:10. — Tu je bil največja atrakcija dijak Juvan Milan, ki je največ doprinesel k uspehu gostov. Tudi v namiznem tenisu so zmagali gojenci z rezultatom 9:0. V streljanju z zračno puško so vojaki naredili 602 kroga, gostje pa 694. Pri tem se je posebno odlikoval dijak Alojz Dobravec (88 krogov). Tudi rezultat tekme v odbojki je 2:0 za Dijaški dom, v šahu pa so zmagali vojaki z 11 in pol točke proti 8 in pol.

Gospodarski računi so jasni

(Nadaljevanje s 1.str.)

Nikih. Značilna je bila izjava volivca v Spodnjih Brnikih, in sicer, da ne kaže drugega kot povisati davke, če hočejo sami, v okviru občine Cerklje, kriti potrebne izdatke.

V kolikor bi prišlo do združitve s Kranjem, bodo v Cerkljah postavili agilen krajevni urad, tako da bi ljudje zaradi opravkov čim manj hodili v Kranj. To je bila ena od osnovnih zahtev volivcev.

S POLJANSKE DOLINE

V Poljanah je bil zbor volivcev že prejšnjo nedeljo — 2. novembra. V razgovorih o problemih njihove občine so se zelo razgibali, tako da je bil ta zbor volivcev med najživahnejšimi.

Včeraj pa so bili zbori volivcev v Sovodnjem, Hotavljah, Gorenji vasi, na Javorju, v Leskovci in Trebji. Povsod so govorili o ekonomskih in drugih težavah občine, iskali rešitve in razpravljali o predlogu, da bi se priključili k Skofji Loki.

Podobno kot v Cerkljah so tudi tu težave, ker občina nima industrije in zato tudi ne potrebnih dohodkov za komunalne in druge

KMEČKA DOHODNINA V ZAOSTANKU

Nekateri podatki o izterjevanju kmečke dohodnine kažejo, da na račun prvih treh akontacij dolgujejo kmetje našega okraja še okrog 150 milijonov dinarjev. Največ zaostankov imajo na Bledu, Bohinju, Cerkljah, Skofji Loki in še v nekaterih občinah.

Na nedavnem sestanku predsednikov občinskih ljudskih odborov so razpravljali tudi o tem problemu. Sklenili so, da bodo morala uprave za dohodke pri ObLO po hiteti z izterjavo davkov, sicer bodo ogroženi občinski proračuni in družbeni plani.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Kluba gospodarstvenikov, da bo v sredo, dne 12. novembra 1958 ob 17. uri v klubskih prostorih Kranj, Prešernova ulica 11/I predaval tovariš Stane KAVČIČ, predsednik republiškega odbora Zveze sindikatov:

O AKTUALNIH GOSPODARSKIH NALOGAH

Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo predavanja UPRAVA KLUBA

S seje Občinskega ljudskega odbora Kranj

Kljub težavam - uspehi

v kulturno-prosvetni dejavnosti - Mesni muzej potrebuje arheologa in nove prostore - Študijska knjižnica ima premalo denarja za nakup novitet -

Kdaj bodo pionirji dobili lastno čitalnico?

Občinski ljudski odbori na Gorenjskem so v zadnjem času začeli obravnavati probleme šolstva, šolske reforme in kulturno-prosvetne dejavnosti. Uvod v kompleksno obravnavo teh problemov je bilo poročilo o stanju šolstva in šolske reforme, ki ga je obravnaval Okrajni ljudski odbor na seji 9. septembra. Najprej so se dela lotili v

Škofji Loki (4. novembra so na seji ObLO govorili o šolstvu, o čemer smo poročali v zadnji številka »Glasu Gorenjske«), v četrtek pa je bilo na skupni seji Občinskega ljudskega odbora Kranj prebrano poročilo o kulturno-prosvetni dejavnosti v kranjski občini; o tem so odborniki, pa tudi gostje, ki so bili na sejo povabljeni, živahno razpravljali.

Poročilo o kulturni in prosvetni dejavnosti kranjske občine, ki ga je prebrala predsednica Sveta za prosveto in kulturo Slavica Zirkelbach, zajema predvsem sedanje stanje, probleme in težnje naših prosvetnih ustanov in društev.

Mestni muzej sodi med najmlajše ustanove te vrste v Sloveniji. Njegovo delovno območje obsega geografsko Gorenjsko, razen škofjeloškega okoliša. Njegov namen je, da v nazorni obliki prikaže gorenjsko pokrajino v njenem arheološkem, zgodovinskem, umetnostno-zgodovinskem, kulturno-zgodovinskem in narodopisnem razvoju. Zdej ima v načrtu izkoptavanje gradišča pod Bašljem, ilirskih grobov na periferiji Kranja, rimskega taborišča v Rodinah in grobov iz iste dobe na Brezjah. Zaradi strokovne ureditve že zbrana in pridobivanja novega gradiva muzej nujno potrebuje arheologa. Ob pomoči Okrajne spomeniške komisije bodo pričeli od-

krivati freske v Seničnem, na treh mestih v okolici Preddvora in v Spodnjem Bitnju. Tu bi lahko uspešno pomagala Občinska komisija za spomeniško varstvo, ki je bila pri Svetu za prosveto in kulturo pred časom že ustanovljena, vendar v preteklem letu ni imela lastnih sredstev; to je tudi vzrok, da je delo popolnoma prenehalo.

Najbolj pereč problem kranjskega muzeja pa je vprašanje razstavnih in skladiščnih prostorov. Za tako veliko zbirko, kot je kranjska (zbranih predmetov je preko 7000), so sedanji prostori pretesni. Dragoceni zgodovinski material se uničuje v vlažnih skladiščih. Večkrat so že predlagali, naj bi razstavne zbirke namestili v gradu Kieselstein. Prešernova hiša bo prej ali slej morala začeti služiti svojemu namenu — ohraniti spomina na našega velikega pesnika.

Študijska knjižnica je bila usta-

novljena leta 1950. Njen knjižni sklad obsega okoli 35.000 knjig. Zavod dobiva redne letne kredite, ki pa iz leta v leto bolj usihajo. Vsa pretekla leta so dobivali po en milijon dinarjev, letos pa kljub veliki podražitvi knjig le 800.000. Tako knjižnica ne more več slediti izidom številnih novih knjig, pa tudi povpraševanju po hrvaški in inozemski literaturi zaradi premajhnih sredstev ne morejo povsem zadostiti. Knjižnica je lani izposodila 11.195 knjig, letos do konca avgusta pa že 10.560. Stevilo obiskovalcev raste iz dneva v dan. Lani so sestavili posebno kartoteko gradiva, ki ga potrebujejo kulturni, prosvetni in politični delavci ob državnih praznikih in praznikih naših velikih mož. Ta kartoteka z nad 3000 listi je že v rabi in je v vsej Sloveniji edinstvena. Podobno je začela knjižnica zbirati gradivo za kartoteko Gorenjske, v kateri bo mogoče najti vse, kar je bilo napisano o kateremkoli

pomembnejšem možu, kraju ali dogodku, ki zadeva Gorenjsko.

V kranjski občini je skupno 24 ljudskih knjižnic, v katerih je bilo ob koncu lanskega leta 38.678 knjig. 53.976 bralcev si je lani izposodilo 97.635 knjig. So pa še kraji, kjer knjižnice nimajo primernih prostorov, n. pr. Preddvor, Visoko in Voklo. Kranjčani vsi bolj sprašujejo po čitalnici. Najmanj pa smo skrbeli doslej za najmlajše, ki kažejo za knjige veliko zanimanje in silijo v čitalnico Študijske knjižnice; zaradi pretesnih prostorov jim tudi Ljudska knjižnica ne more posvečati potrebne pozornosti. Ustanovitev pionirske knjižnice je zaradi tega zelo nujna.

Z namenom, da se dá Svobodam in drugim prosvetnim društvom v kranjski občini boljše materialne pogoje in da se hkrati z gostovanji kvalitetnih igralskih, koncertnih in plesnih skupin omogoči delovnim ljudem pestrejšo kulturno vzgojo, je bilo oktobra lani reorganizirano poklicno Prešernovo gledališče. Z uvedbo servisne službe, ki je bila organizirana iz bivših gledaliških delavnic, garderobe in knjižnic, naj bi nudil dramskim sekcijam Svobod pomoč za kvalitetnejšo izvedbo njihovih uprizoritev. V sezoni 1957-58 je v Prešernovem gledališču gostovalo 11 gramskih družin s 67 prireditvami, 8 glasbečih ansamblov s 7 baletnimi večeri in 6 zabavnih skupin s 13 veselimi večeri. Izvedene so bile tudi tri proslave, trije večeri umetniške besede in tiskovanje »Pokaži kaj znaš«. Vse te prireditve je obiskalo 28.110 ljudi. Da bi se dramsko delo z amaterskimi odri na našem podeželju kar najbolj razmahnilo, je bil pred kratkim nastavljen poseben režiser, ki bo neposredno ali z nasveti pomagal pri izvedbi dramskih predstav v vsej kranjski občini. Na predlog Sveta je bil pred kratkim imenovan tudi novi direktor gledališča.

Precejšen del poročila o kulturno-prosvetni dejavnosti pa zavzemata delo in problematika ostalih Svobod in prosvetnih društev. V pristojnost Sveta za prosveto in kulturo sodi razen že omenjenih kulturno-prosvetnih društev, še 12 društev in organizacij, ki so v glavnem bolj strokovnega značaja in ne opravljajo pomembne vloge samo v strokovnem pogledu, temveč vplivajo tudi na izobraževanje naših delovnih ljudi.

3-ler

Krvavec - veliko gradbišče

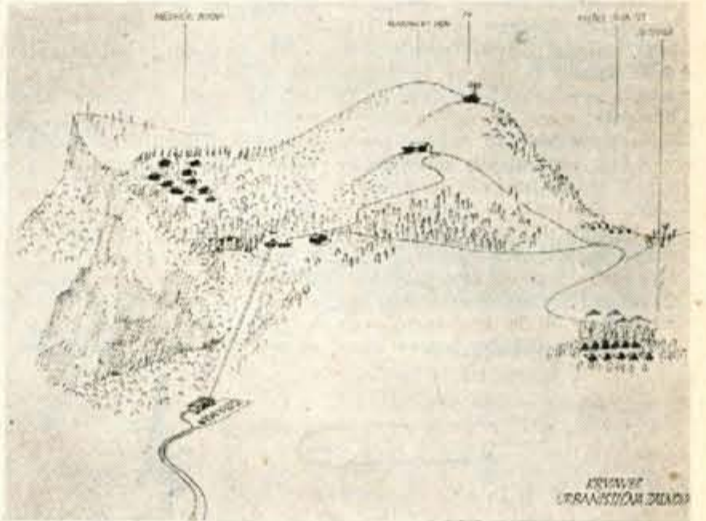
POLEG SEDANJEGA PLANINSKEGA DOMA BODO ZGRADILI SODOBEN HOTEL — TEŽAVE S TEKOČO VODO IN ELEKTRIČNO STRUJO — »REZIDENCA« SAP ZA ŽIČNO PREGRAJO — ZAČETEK GRADENJ PRIHODNJO POMLAD

Žičnica je stekla in za Krvavec so napočili novi časi. Pomembna vloga, ki so mu jo namenili, zahteva seveda novo preobleko. — Oglejmo si torej urbanistični načrt, ki bo v nekaj letih močno preoblikoval tamkajšnja prostrana pobočja.

Prostor ob končni postaji žičnice je bil dodeljen podjetju SAP; kolektiv si bo tu zgradil svojo počitniško »rezidenca«. Načrti, kako naj njihov počitniški dom izgleda, so menda zelo drzni. To pa jih

nemu obisku turistov, namerava PD Kranj zgraditi poleg njega sodoben hotel, ki bo po obsegu prekosel celo Sport-hotel na Pokljuki.

Tu pa so arhitekti naleteli na prvo oviro. Brez tekoče vode si komfortnega hotela, kakršnega imajo v načrtu, ne moremo zamišljati. Od kod dobiti vodo, ki je Krvavec zaradi izrazito kraških tal nima? Edini izhod je: vodo črpati iz doline, kar bo nedvomno zelo draga investicija. Kljub temu pa se je podjetje SAP oklenilo te možnosti.

Kvalificirani kader, stanovanjska izgradnja, sortiment

Kemična tovarna Podnart na prehodu v industrijsko proizvodnjo - v petih letih realizacija po vrednosti 20-krat večja - Embalaža pereče vprašanje

Edino podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo kemikalij na Gorenjskem (če ne upoštevamo Medvod in Kamnika) je v Podnartu. Skromni začetki tega podjetja sodijo še v čas pred zadnjo svetovno vojno. Nekdaj so tu, razen kozmetičnih preparatov, edini na Balkanu proizvajali vodikov peroksid. S proizvodnjo te kemikalije pa po osvoboditvi ni bilo moč nadaljevati, ker je okupator odpeljal vse potrebne stroje in priprave. Razen tega je po osvoboditvi prišlo na železniški postaji še do eksplozije, ki je poškodovala staro poslopje sedanjega podjetja. Tako je minilo precej časa in šele 1952. leta je začela s svojo proizvodnjo laboratorijskih kemikalij Kemična tovarna Podnart.

Kmalu nato se je podjetje lotilo proizvodnje kemikalij za površinsko obdelavo kovin (galvaniko), kar je bil takrat nedvomno pomemben uspeh. Kemikalije te vrste je morala naša država do takrat uvažati, od tedaj pa se je uvoz zmanjšal na 20 odstotkov.

Kemična tovarna Podnart ima 160 odjemalcev po vsej državi. — Napredek podjetja v zadnjih letih preseneča. To se posebno odraža v realizaciji proizvodnje po vrednosti, saj je podjetje ustvarilo prvo leto 7 in pol milijona dinarjev, lani pa 151 milijonov, medtem ko je isto vsoto letos realiziralo že oktobra. Omenimo naj še, da se je delovna sila v istem času le podvojila in da šteje danes kolektiv nekaj več kot 40 članov.

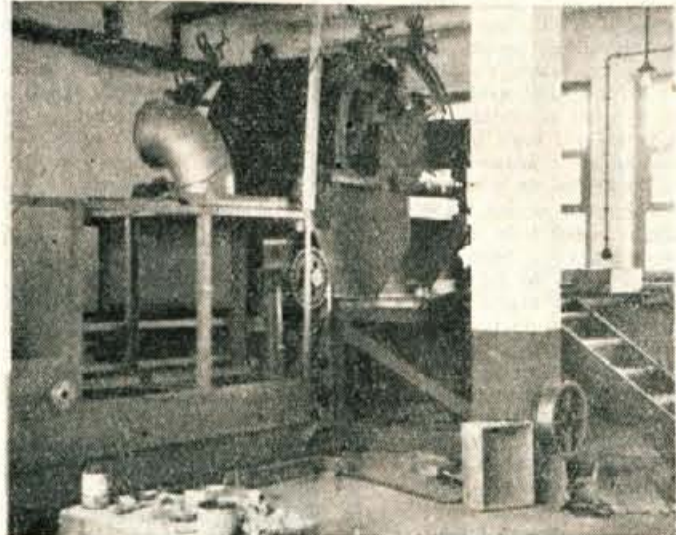
Tolikšen napredek je pripisovati predvsem rekonstrukciji. Trenutno montirajo vrsto novih strojev in priprav: podjetje dobiva iz dneva v dan določenejšo podobo sodobno urejene kemične tovarne. Torej podjetje poslednje ne bo imelo večjih problemov zaradi osnovnih sredstev in prostorov.

Sedaj pa se pojavlja vprašanje, kako organizirati proizvodnjo, ko bo podjetje začelo obratovati s polno zmogljivostjo. Predvsem se pojavlja vprašanje, kako preiti iz dosedanjega, v nekem smislu obrtniškega načina proizvodnje, v industrijsko proizvodnjo. Gre za to, kje naj si podjetje zagotovi potreben strokovni kader. Kemična industrija zahteva specializirano delovno silo, predvsem pa tehnike. Kaže, da bo moralo podjetje tudi

posledje samo skrbeti za vzgojo delovne sile. Trenutno ima 18 vajencev, ki obiskujejo splošne predmete na Vajenski šoli v Radovljici, medtem ko imajo strokovni pouk v podjetju.

Podjetje bo po obnovi zaposlovalo okoli 100 ljudi, zato je že sedaj vse bolj v ospredju tudi stanovanjska izgradnja, sicer ne bodo vedeli, kam z ljudmi, vsaj tistimi, ki jih podjetje štipendira. Tu so mišljeni predvsem tudi inženirji in tehniki kemije.

Precejšen problem pa ima pod-

Nov stroj za proizvodnjo cinkovih kromatov bo kmalu stekel. Kemičarji služijo v industriji barv in preprečuje rjavenje

Milijoni za zlorabo...

Zavarovanci in socialno zavarovanje v Kranju

Ce hočemo pravilno oceniti pomembno družbeno vlogo socialnega zavarovanja v naši občini, je prav, da posredujemo nekaj statističnih podatkov.

Stevilo zavarovancev nenehno narašča. Leta 1957 je bilo pri podružnici socialnega zavarovanja v Kranju registriranih povprečno 17

tisoč 940 zavarovancev, medtem ko jih je bilo leta 1956 povprečno 16 tisoč 653. Razširitev pravic, ki jih omogoča zakon o zdravstvenem zavarovanju in kroga tistih, ki imajo pravico do socialnega zavarovanja ter stalno izboljševanje javne zdravstvene službe, je terjalo od organov socialnega zavarovanja tudi vedno večje datjave. Na območju naše občine je bilo na primer lani izdanih 220.249 receptov za najrazličnejša zdravila v vrednosti 49 milijonov 737.000 dinarjev. Zdravljenje v bolnicah je veljalo 109.589.000 dinarjev, za ambulantno zdravljenje pa 50 milijonov 963.000 dinarjev. Če bi pristeli še izdatki za zobno nego, ortopedsko in druge pripomočke, povračilo potnih stroškov za zdravljenje v naravnih zdraviliščih, denarno nadomestilo za čas boleznih in nosečnosti, razliko v plači za skrajšani delovni čas, podporo za opremo otroka ter za pomoč v primeru smrti aktivnega zavarovanca ali njegovih družinskih članov, bi ugotovili, da so znašali ti stroški 1957. leta 393.549.000 dinarjev.

Zgornji podatki zgovorno pričajo, da kaže družba dejansko skrb za delovnega človeka in da je napravilo socialno zavarovanje v naši občini ogromen napredek. Služba

socialnega zavarovanja se je močno približala zavarovancem. Osebnost, zaposlena na podružnici v Kranju, se je v zadnjih letih strokovno dovolj usposobila, da je lahko kos vedno težjim nalogam. Res je moč tu in tam beležiti pojave nepravilnega odnosa uslužbenk do zavarovanca in njegovih zahtev, vendar so negotovanja pogosto krivi tudi zavarovanci sami. Nekateri so namreč slabo poučeni o pravicah, ki jim jih daje socialno zavarovanje, drugi pa iščejo vsesogojče načine izkoriščanja fondov socialnega zavarovanja. Niso osamljeni primeri, da zdravnik na zavarovančovo moledovanje predpiše draga zdravila, ki jih zavarovanec v lekarni sploh ne dvigne, ali jih dvigne šele čez nekaj dni, ko jih več ne potrebuje. So primeri, da obiščejo zavarovanca na domu kar trije zdravniki hkrati (na zavarovančovo zahtevo seveda). Pripetilo se je, da se je zdravnik dežurne ambulante pripeljal v nočnem času na nujen poziv na bolnikov dom, bolnik pa je sedel za mizo in bral knjigo. Soferji rešilne postaje vedo povedati, da so včasih zaman pridrevati z rešilnim avtomobilom po bolnika, ki naj bi bil v agoniji. Zavarovanec pa je zaradi močnega prehlada le težko dihala. Niso

osamljeni primeri, da nekateri zavarovanci med boleznijo opravljajo težka dela, ali pa zahtevajo zaradi neznatne poškodbe ali lažje kronične bolezniz zdravljenje v naravnih zdraviliščih. Našel bi lahko še nešteto kričečih primerov javnega ali prikritnega izkoriščanja fondov socialnega zavarovanja.

Ce kontrolor socialnega zavarovanja opazi zavarovanca v času bolezniz pri težkih delih, potem ga lečeči zdravnik na intervencijo podružnice izloči iz staleža bolnih. Razen nekaterih drugih problemov, ki jih ustvarjajo zavarovanci sami, obstaja tudi ta, da nekateri zasebni obrtniki sploh ne plačujejo prispevkov za svoje delavce! Zaradi tega mora okrajni zavod za socialno zavarovanje opravljati prisilno izterjavo. Opaziti je tudi, da nekateri zdravniki predpisujejo zdravila za državljane, ki sploh nimajo pravice do pomoči socialnega zavarovanja.

Dolžnost organov socialnega zavarovanja in zdravstvene službe je, da poštenim državljanom omogočijo čim hitrejšo uveljavljanje njihovih zakonitih pravic, medtem ko se bo zoper izkoriščevalce socialnega zavarovanja tudi v prihodnje najstrožje ukrepalo.

M. Berger

TOŽILTE BOM...

Največ tožarijenja iz maščevalnosti - Tretjina tožb zaradi žalitev časti - 20.000 dinarjev za ceno 150 dinarjev - Sosed sosedu nagaja iz navade, ker so se že deda in pradedje pravdali

Razmišljanje o pogosto nepotrebnem izgubljanju časa, nepotrebnih stroških, prepirih iz maščevalnosti in obremenitve sodišč zaradi pravaštva

Prijatelja sta v prostem času zavila na kramljanje v gostilno. Kramljanje se je zavleklo in srknila sta ga čez mero. Pogovor je postal resnejši in za »napojene« možgane zamotanejši. Prvemu je zmanjkalo dokazov in... »Ti si brez možgan! Kozelj Tepec!« Drugi je zgrabil za stol, pa se je premislil. — »Tožil te bom za te besede!«

Nacetove kure so se skozi vrzel v ograji pritihtapile na sosedov vrt. V tistem trenutku se je sosed zdril: »Te preklete kure, spet so na našem!« Nacetova žena je to slišala in zabrusila sosedu v brki: »Ne, naše kure že niso preklete! Čakaj, za to se bomo srečali pri advokatu!« — Da, tudi zaradi tega pelje pot na sodišče, čeprav sosed

»Storil« užaljeni je obstal, jo pogledal od pete do glave in ji zabrusil: »Takšne žaljivke pred drugimi ne prenesem. Poznam vas! Zallili me ne boste. Kmalu se bova srečala...«

Dan za dnem prihajajo na sodišče tožbe zaradi takih primerov. Dan za dnem so mračni hodniki sodišč — najbolj prometne ulice v Kranju, Radovljici in drugih mestih. Tožitelji in toženi se z maščevalnostjo in srepimi pogledi spogledujejo; med nekdanjima prijateljema nastaja prepad, ki bi ga s trohico razumevanja in dobrotamernostjo nikdar ne smelo biti. — »Kri ni voda«, pravi pregovor; toda, če lahko zavre, se lahko tudi ohladi. Za takšne stvari res ne

Draga trdoglavost

Čeprav imajo sodišča približno tretjino obravnav zaradi žalitev časti in čeprav pride večkrat do poravnave med strankama — v takih primerih gre za nepotrebne stroške in obremenitev sodišč — še vedno ne zmanjka primerov, ki jih rešuje oddelček za civilno pravo in ki so mnogokrat smešni, za zdrav razum večkrat docela nesmiselni.

Zaradi težko dostopne krpe zemlje, porasle z robidovjem, ki naj bi bila nekaka živa meja na Viženci pod Krvavcem, sta se pravdala kmeta menda več let. V strmo reber, kjer daleč naokrog ni živega človeka, so morali zlesti sodnik, oba odvetnika kmetov, zapisničarica in geometer. Stroški so se kopičili. In končno je tožnik zgubil pravdo. Odšteti je moral približno 20 tisočakov, ker je trdoglavo zahteval krpo zemlje, vredne kvečjemu 150 dinarjev. Nepremišljenosti, kaj? Pa še kakšna, zlasti še, ker sta oba kmeta dokaj premožna.

ca, skoraj ne more uporabljati. — Sodišče svojega mnenja še ni povedalo, vendar je primer očiten, da ne gre za nič drugega kot za nagajivost.

Njiva - lucerna - najemnina

Lastnik je dal njivo v najem. Z najemnikom se je pobotal za letno najemnino 5000 dinarjev. Novi obdelovalec je zasejal deteljo-lucerna. Dobro je obrodila in kar precej jo je nakosil. Sedaj pa se je lastnik premislil. Njivo hoče imeti

v mestih so primeri, katerih vzroki so hudo podobni — nagajivost. Sosea v Trzihu imata svoji hiši. Med njima je vrt — last prvoga, drugi pa na sodišču prosi, da bi imel okoli svoje hiše vsaj meter širok pas zemlje. Prvi seveda o tem noče slišati. Kvečjemu bi pristal na 36 do 40 centimetrov širok pas. Skoraj malce smešno, kajne? Ali si nekateri ljudje res ne znaajo med seboj pomagati? Zakaj takšna neuvidevnost in nagajivost? Za centimetre zemlje, ki je sicer pod kapom in sploh ni rodovitna — tožarijenje. O tem primeru sodišče še ni izreklo končne sodbe. Na Klancu v Kranju sta se že pred daljšim časom sprla sosed

spore urediti tudi brez sodišča. — Saj smo ljudje!

Stokrat premisli

Znani oderski ustvarjalec je v nekem svojem delu zapisal: »Ljudje, ljudje — zarod krokodilji! Vaše solze so voda, vaša srca trdo jeklo! Vaši poljubi sunki in prsi! Levi in leopardi hranijo svoje mladiče, vrana-roparica skrbi za svoje mlade...« — In mi smo še vedno tako malenkostni! Za nepomembne stvari iščemo zadoščenja na sodišču. Zapravljamo dragocen čas, se pripravamo, sovražimo in končno

du na istem vrtu njegove kure ne delajo škode. Na ozkem trotoarju se je možkl srednjih let zalotel v dekle. Ker ji je stopil na kurje oko, je prizadeta, v istem trenutku zakričala:

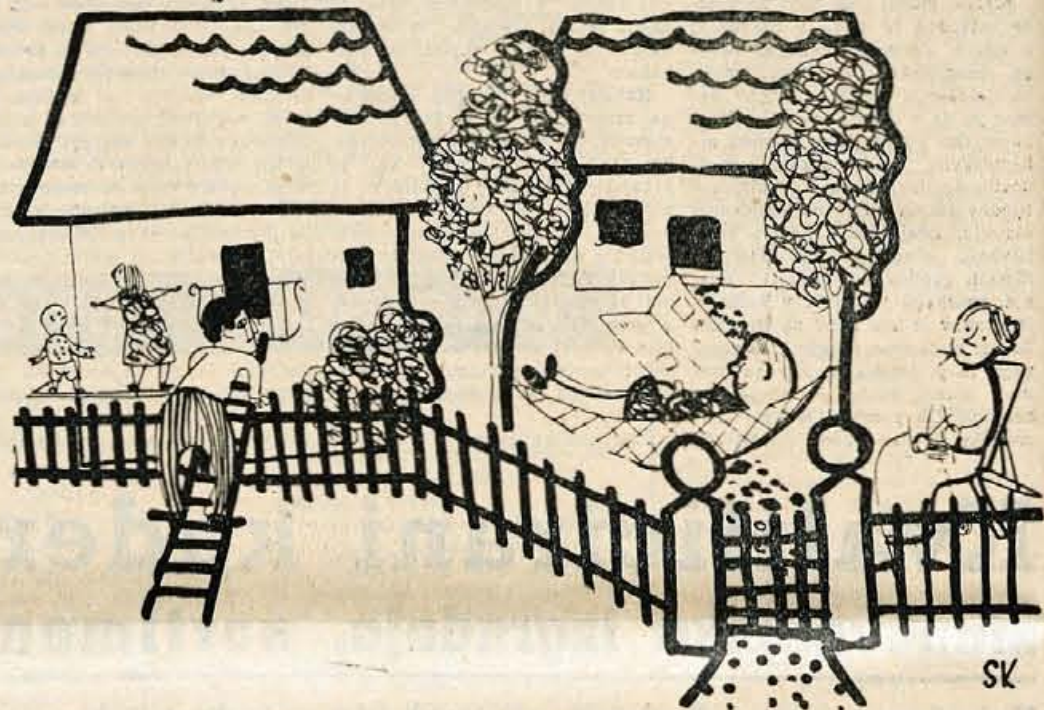
kaže iskati pravice na sodišču. Ne mislimo s tem kratiti pravic slehernemu, temveč je naš namen bežno prikazati, zaradi kakšnih malenkosti netiljo ljudje medsebojno sovražstvo.

Za 35 cm zemlje

Pred meseci sta se sprla kmeta v Brnikih. Spor se je končal na sodišču s poravnavo. Nihče od njiju ni »zmagal«, ker sta se pred sodnikom pobotala. Stvar pa ni bila tako poceni. Sleherni je plačal za stroške nekaj manj kot 4000 dinarjev. Sprla sta se zaradi 35 centimetrov širokega pasu zemlje med njunima hišama; sporno »ozemlje« ni dolgo niti 100 metrov. Sio je približno za trideset površinskih metrov zemlje, ki je imata oba v izobilju, saj je v bližini ogromen travnik. Na kraj spora sta morala seveda oba odvetnika, sodnik in zapisničarica — razumljivo — na račun kmetov. Končno pa sta sklenila premirje; uvidela sta, da tožarijenje nikamor ne vodi. Prepričani smo lahko, da je še danes obema žal, da sta iskala pravico na sodišču. Odštela sta težko prisluzhene denarce in se šele potem pobotala.

Pravdarska tradicija

Na Viševci (od Cerkelj proti Cerkljanski dobri) se tožarita dve ženski. Vse kaže, da iz navade. Tokrat gre zato, ker hoče prva prepovedati drugi pot do njenega kozolca. Vsaka ima svoj kozolec; kozolca stojita vzporedno na dokajšnji strmini, vmes pa je majhen travniček, velik je komaj 10 krat 6 metrov. Čez ta travniček pelje pot do obeh kozolcev. In če lastnica prepove uporabo te poti drugi ženi, le-ta kozolca, svojega kozol-

sam in tudi najemnino za preteklo leto. Toda najemnik tisočakov ni hotel odšteti, češ da je lucerna, katere seme je ostalo v zemlji, še več vredno. Hajdi spet na sodišče! Lastnik njive je lucerno podoral in zahteval denar. Zmagal je — prejel je pet tisoč dinarjev, od tega pa je moral tri tisočake takoj odšteti za stroške, ki mu jih je zaračunal advokat. — Vprašajmo se, kaj je bilo več vredno — lucerna ali dva tisočaka, ki sta mu ostala? Odgovor je odveč! Zaradi lastnikove principielnosti je imelo sodišče delo, tožnik stroške in končno: rodilo se je novo sovražstvo.

V mestih niso nič boljši

Napak bi bilo misliti, da so podobne pravde le med kmeti. Tudi

zaradi snega. Takole je bilo: s plugom so zorali cesto in kupa snega ob cesti sta morala ta dva sosed zvoziti ali pa zmetati stran. Prvi se je znašel in je verjetno iz nagajivosti zmetal sneg na sosedov vrt. Drugi je hitro tekel na sodišče, češ da ima doma vse pod vodo. Res je, da prvi ni naredil prav. Prav gotovo pa bi bilo moč takšne

zapravljamo denar ter obremenjujemo sodišča z malenkostmi. Sovražstvo ni blagoslov. Zakaj naj bi se sosedu spoprijateljila in si pomagala šele v nesreči. »Stokrat premisli, enkrat stori!« Ne pozabljamo tega pregovora in koraki pravdajočih se strank bodo utihnili na sodniških hodnikih. Bogdan Fajon

ZARADI PIJAČE...

...je bilo uničenih že nešteto zakonov, umorjenih na tisoče ljudi, pretepotov in razgrajanj bi nihče ne prešel. V kraljestvu kralja Alkohola ni odkritih in dobrih ljudi in ljubezen je le še živalska strast. Vdrite oči, divji pogled, razmršeni lasje, stisnjene pesti in ostuden smrad. Slika, ki je človek ne pozabi zlepa. Clovek, pravim. Kaj šele otrok!

Morda bo srečno naključje hotelo, da bodo spodnje vrstice brali tudi očetje tistih otrok, ki so jih napisali. Pristine so, nepotvorjen odsev otroške duše v letih, ko so fantki še dečki in deklicam do deklet še manjkata dve leti. Prav zato so toliko bolj pretresljive.

»STARŠE IMAM RAD, čeprav je oče pijanec. Kadar je trezen, je dober in priden delavec. Kadar pa je pijan, tedaj ni do-

ber... Včasih po več dni, da tudi cel teden ali celo mesec ne pije. Takrat je pri nas lepo. Ni nam treba poslušati njegovega vpitja, ki se sicer razlega tudi do polnoči. Pa je drugače zelo dobrega srca. Kadar zvečer sedimo v kuhinji, se z nami prijazno pogovarja. In tudi kupi nam rad kaj; kadar kam gre, nam vedno kaj prinese...«

»VEČKRAT SEM že mislil, da bi bilo na svetu najbrž vse prav, če ne bi bilo alkohola. Ne vem, ali sem se zmotil; zdaj oče ravno tako razbija doma, tudi če ni pijan... Z materjo se večkrat skregata, ker pride domov pijan. Tedaj tepe mater, pa tudi nas, če jo branimo pred udarci. Večkrat nas je že spodil od doma... Sam je potem vzel denar in toliko časa pil, dokler ni vsega zapil... Potem je prosil mater odpušča-

nja in res mu je večkrat odpustila. Mi smo materi prigovarjali, naj se loči, pa kaj, ko ni dobila stanovanja... Zato... svojega očeta ne ljubim...«

»OČE JE BOLEHEN, toda precej je sam kriv, kajli zelo rad pije žganje. In zaradi tega njegovega pijančevanja je družina zelo prizadeta... Vem tudi, da me ima zelo rad, toda jaz ga ne morem ljubiti. Spominjam se, koliko solza je preteklo zaradi njega in koliko je pretrpela mati. Nobenega lepoga spomina nimam nanj, pa če pomislim vse do svojega šestega leta nazaj. Spominjam se mnogih večerov in noči, ko sta se tepla z materjo... Mnogokrat smo morali zbežati v noč in stati zunaj v snegu ali dežju... Se vedno ga vidim, kako srečen je v gostilni in kako nesrečen, če je doma. Kako išča

preprij samo zato, da bi lahko šel potem pit. Zato jaz očeta ne morem ljubiti in ga tudi ne bom...«

»OČETA ŽE DOLGO nisem videla in ga tudi ne želim videti. Res je, da je skrbel zame, toda vedno je bil pijan. Domov je prihajal pozno ponoči. Mati ga je vedno čakala do pozne noči. Ko je prišel zvečer domov, je začel razgrajati. Večkrat je večerjo vrgel po tleh. Potem sta se z mamo tepla. Včasih tudi tako, da je bil eden krvav. Priznati moram, da me ni nikdar udaril, toda jaz sem ga zasovražila... Mati si je prizadevala, da bi bil boljši, toda on je kar naprej pil... Nikoli ni vzdržal dolgo v službi. Včasih ga tudi dalj časa ni bilo domov... Ko sem videla, kako mati trpi, sem se tako navezala nanjo, da brez nje sploh ne bi mogla živeti... Zdaj sva končno z mamo sami in živiva lepo v miru.«

Francé Bileac

„Juda-skak“ GA JE REŠIL

Franc Mubi, električar iz Predoselj je ondan na moč prepričljivo dokazal, da ne vadi zaman »judo-sporta«. Ko je prečkal cesto pod Jelenovim klancem v Kranju, se je nenadoma pojavil pred njim motorist V. V., ki je brzel proti savskemu mostu. Mubi je prepovršno pogledal okrog sebe, preden se je zaupal cesti, motoristu se je pa očitvidno zelo mudilo, in tako bi po vseh pravilih moralo priti do hudega karambola.

»Motorista sem ugledal komaj 3 metre pred seboj,« se je zagovarjal pred sodiščem, kamor je moral stopiti zaradi nepazljivosti pri prečkanju ceste. »Videl sem se že povoženega, motorista prevrnjenega in motoristno kolo uničeno. Pokaži, fant, kaj znaš!« — In...

Fant se je ročno pognal v višino, razkoračil, kar se je dalo in verjemite ali ne — motorist je trenutek nato švignil pod njim. Brez posledice le ni šlo. Gleženj Mubijeve noge je

namreč oplazil motoristovo čelado, tako da je temu zmanjkalo ravnotežja; zaneslo ga je. Padec ni bil hud, pa tudi motoristno kolo ni bilo posebno poškodovano. — Mubi je torej z »judo-skokome morda rešil sebi in motoristu življenje.

Ko je bil kljub svojemu »judo-podvigu« obsojen na prizanesljivo denarno kazen in še to pogojno, kazni kar ni mogel razumeti. Z njo se je strinjala celo druga stopnja, kamor se je pritožil, in mu počinila, da je v kritični situaciji res storil več kot bi mogel storiti nek drug na njegovem mestu, cestno-prometnih predpisov pa le ni upošteval.

Mubijeva zgodba me je tako navdušila, da se bom kljub starim kostem vpisal v »Judo-klub«. Prečkanje naših cest mi namreč dela iz dneva v dan več pregrevajo. Sploh bi bilo koristno, če bi pešci obvladali »judo-skoke in izmike«. In neposled — kako živahno bi bilo po naših cestah...

-Jf

Vsak naročnik „GLASU GORENJSKE“ je zavarovan - letos smo izplačali že 300.000 dinarjev zavarovalnin

gorenjski obveščevalci

MALI OGLASI

Kravo, zelo dobro mlekarico, 3 mesece brejo, ugodno prodam zaradi pomanjkanja krme. Naslov v oglasnem oddelku 1910
 Prodaj »Singers« šivalni stroj (entlarico) z novimi nadomestnimi deli. Naslov v oglasnem oddelku pod št. 75.000 1916
 Prodaj telico in kobilco. Janjar, Brezje 1937
 Prodaj kosilnico z žetveno naravo. Kokrica 1, Kranj 1938
 Dvodelno okno in zazidljivo parcelo z majhno hišico prodam. Polizve se Breg ob Savi 15 ali v oglasnem oddelku 1939
 Prodaj razna zasteklena okna ter dva okvirja 300 x 180 cm »po zelo ugodnih cenah« ali zamenjam za drva. Bitenc Viljem, Tavčarjeva 5, Kranj 1940
 Prodaj ročno slamorezno splošno tudi za električni pogon in nove vprežne 2-sedežne sani. Dolžan, Golnik 7 1941
 Trgovsko podjetje »Rožca« Jesenice sprejme v službo skladiščne delavca in trgovskega pomoč-

nika-co tekstilne stroke. Prošnje oddajte na upravo podjetja 1943
 Enostanovanjsko hišico v Kranju prodam. Vseljivo takoj. Informacije dobite v oglasnem oddelku 1942
 Pošteno, pridno, mirno dekle išče primerno sobico. Naslov v oglasnem oddelku. Gorenjesavska cesta 8, Kranj 1944
 Izgubil sem aktovko od Velesovega do Senturja v petek zvečer. Poštenega najditelja prosim naj jo proti nagradi odda čevljarju Zlebirju v Dvorjah 1945

OBJAVE

ZAHVALA

Komisija za borbo proti tuberkulozi pri Občinskem odboru Rdečega križa Kranj je na svoji seji pregledala in ocenila uspehe nabiralne akcije ob priliki Tedna borbe proti tuberkulozi.
 Predčasno smo zaprosili vse večje sindikalne podružnice, da bi v Tednu borbe proti tuberkulozi z dobro organizacijo posebno podprle nabiralno akcijo. Gmotni

uspeh letošnje akcije je bil zelo zadovoljiv, saj je bil za dobro tretjino boljši kot v prejšnjem letu.
 Na tem mestu se Komisija za borbo proti tuberkulozi iskreno zahvaljuje vsem organizatorjem te nabiralne akcije za njihovo nesebično in požrtvovalno delo. Komisija pa bo s svoje strani storila vse, da bodo bolniki deležni tiste prepotrebne oskrbe, ki jamči za njih uspešno okrevanje.

KAMNOSESTVO KRANJ

obvešča vse stranke, ki imajo kakršnikoli material v podjetju in to v obratu Koroška 47 ali v novem obratu na Polici (gramoznica), da to odstranijo oz. prijavijo v upravi podjetja. Rok prijave je do 30. novembra 1958. Poznejših prijav ne bomo upoštevali.

KINO

»RADIO« Jesenice: 12. do 14. novembra ital. franc. film »BIGAMIST«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ« Jesenice: 13. in 14. novembra angleški barvni film »PLAVOLASA ZAPELJIVKA« — predstave ob 18. in 20. uri.
 Zirovnica: 12. novembra poljski film »KLOBUK GOSPODA ANATOLA« — predstava ob 20. uri.
 Dovje-Mojstrana: 12. novembra ameriški barvni film »PLAVOLASA ZAPELJIVKA« — predstava ob 19. uri.

Bled: 11. in 13. novembra danski film »NI PREPOZNO«. Predstave v torek in četrtek ob 20. uri, v sredo pa ob 17. in 20. uri.

Radovljica: 11. novembra ob 20. uri ter 12. novembra ob 17.30 in 20. uri amer. barvni film »V POMLADI ŽIVLJENJA«. Dne 14. novembra ob 20. uri ital. barvni cinemaskop film »MOZJE IN VOLKOV«. Predstave vsak dan ob 19. uri.

Duplica pri Kamniku: 12. in 13. novembra ameriški f. »VZHODNO ZAPADNA STRAN«. Predstave vsak dan ob 19. uri.

GIBANJE PREIVALSTVA

NA JESENICAH

Poročila sta se: Dragutin Kos, delavec in Zvonka-Marija Zorman, delavka.

Umrli so: Marija Hočevnar roj. Puppis, upokojenka; Anton Slivnik, osebni upokojenec; Pavel Dolinar, osebni upokojenec; Marija Majetič roj. Grobotek, osebna upokojenka; Jožefa Kristan roj. Janc, stara 84 let; Drago Primožič, lesostrugar; Antonija Mulej roj. Klemenčič, zasebnica; Albina Zakotnik roj. Kunstelj, gospodinja.

V SKOPIJ LOKI

Poročili so se: Ljubo Urbič, mearsarski pomočnik in Zofija Sakelšek, kuharica; Franc Jugovic, strojevodja in Stanislava Kranjnik, predilka; Mirko Dolenc, delavec in Marija Bernik, knjigovodkinja; Andrej Jesenko, kolar in Marija Hafner, predilka; Franc Porenta, ing. agronomije in Katarina Trojar, tekstilni tehnik; Lenart Pregelj, puškar in Ivana Ahlin, učiteljica; Jožef Maček, kmetovalec in Ivana Krmelj, poljska delavka; Franc Tehovnik, mizar in Ivana Jenko, gumarka; Stanislav Pogarčar, avtoličar in Darinka Jamnik, uslužbenka.
 Umrli so: Ivana Keber, Marija Volčjak roj. Hafner, Franc Bernik.

»UPRAVA GORENJSKEGA SEJMA KRANJ, Prešernova ulica 11, razpisuje delovno mesto TAJNICE

Pogoji: dovršena srednja ekonomska šola z znanjem strojepisja in stenografije ali popolna srednja šola z daljšo prakso v gospodarstvu z znanjem strojepisja in stenografije.
 Plača po dogovoru.
 Nastop službe po dogovoru.
 Pismene ponudbe stavite Upravi sejma najkasneje do 20. novembra t. l.

Uprava Gorenjskega sejma Kranj

RAZPIS

GORENJSKA OBLAČILNICA KRANJ

odprodaja odvišna osnovna sredstva:
 12 kom. šivalnih strojev različnih znamk
 1 kom. transmisija komplet z mizo po ugodnih cenah.
 Ogled in eventualni odkup osnovnih sredstev je vsak dan od 6. do 14. ure v prostorih Gorenjske oblačilnice Kranj, Cankarjeva 10 do vključno 25. novembra 1958.

STENOGRAFIJA

Spet dvakrat nič

V današnjem IX. kolu slovenske nogometne lige sta gorenjski enajstorici spet ostali praznih rok. Triglav je v Ljubljani zgubil z Rudarjem, Jeseničani pa so na svojem igrišču bili nezastuženo poraženi

RUDAR : TRIGLAV 4:0 (0:0) JESENICE : KLADIVAR 2:3 (2:2) Jesenice, 9. novembra
 Pred 500 gledalci sta se moštvi predstavili z naslednjimi igralci: Jesenice — Triplat, Kos, Rekar Zupan, Luzner, Rozman, Kobar, Medja, Lavtižar, Hribar, Crnolagar. — Kladivar — Cafuta, Berar, Coklič, Vodeh, Marinček, Pavlič, Sega, Hribernik, Kvartič, Kujan, Lipovšek.
 Obe moštvi sta začeli z dokajšnjo nervozno. Prvi so se znašli domačini in začeli nevarno ogrožati nasprotnikova vrata. Že v 5. minuti so napravili idealno priložnost, minuto nato pa je Lavtižar povedel Jeseničane v vodstvo. Kljub premoči domačinov je gostom v 18. minuti uspešno rezultat izenačiti, v 27. minuti pa so gostje prišli celo v vodstvo. Končno je domačinom vendarle uspelo spet zadeti v črno — odličan strel Koblarja in 2:2. Vse do konca prvega polčasa so bili Jeseničani v premoči, vendar pa je ostal rezultat neizpremenjen.
 V drugem polčasu so Jeseničani občutno popustili. Gostje so takoj v začetku nevarno prodrli in Kvartič je dosegel končni rezultat. Do konca tekme so imeli Jeseničani nekaj idealnih priložnosti, ki pa jih niso izkoristili. Omeniti je treba, da je v 70. minuti sodnik izključil Koblarja, ker mu je leta ugovarjal zaradi nepravilne odločitve.
 Sodnik Tavzes iz Ljubljane je sodil slabo. Često je brez vzroka prekinal igro, medtem pa pogosto ni videl očitnih prekrškov. rr

Triglav je zaigral dobro le v prvem delu igre. Pozna se, da v napadu ni realizatorja. Kljub nekaterim idealnim priložnostim je Rudar odšel z igrišča brez prejetega gola.
 Sodnik ing. Skalar iz Ljubljane je sodil sicer dobro, a je po našem mnenju dopuščal nekoliko pregrobo igro, pri čemer so predjčili vsekakor igralci Rudarja.
 Moštvo Triglava je nastopilo v naslednji postavi: Dagarin, Znidar, Straus, Martinovič, Brezar II, Srakar, Horvat (Cesen), Krašovec, Štular II, Štular I in Dolenc. Odlikoval se je predvsem vratar, ki ni kriv za prejete gole, pa tudi Srakar je bil dober. -lk

Zadnji športni rezultati

I. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Radnički : Vardar 2:0
 Vojvodina : Dinamo 1:0
 Partizan : Železnikar 4:2
 Reka : Hajduk 1:1
 Sarajevo : Crvena zvezda 1:0
 Budućnost : Velež 0:1

II. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA ZAHODNA SKUPINA

Split : Odred 3:1
 Borovo : Elektrostroj 1:0
 Lokomotiva : Sloboda 1:0
 Borac : Zagreb 0:2
 Trešnjevka : Proleter 2:1

SLOVENSKA CONSKA LIGA

Krim : Sobota 3:1
 Ljubljana : Grafičar 2:0
 Izola : Branik 2:1
 Maribor : Slovan 4:2

V IX. kolu nogometnega prvenstva Gorenjske so bili doseženi naslednji rezultati:

PLANIKA : MLADOST 7:0 (0:0)
 Jesenice II : Tržič 0:3 w. o.
 Bratstvo : Bohinj 6:1 (2:0)
 Mladost : Bratstvo 1:1

KEGLJANJE

MARTELANC PODRLI 951 KEGLJEV

Kegljači Triglava so imeli v četrtek dvoboj najboljših tekmovalcev A in B ekipe. Prvo moštvo je doseglo zelo dober rezultat, 5106 kegljev in s tem potrdilo, da so najboljši kranjski kegljači še vedno v dobri formi.

Od posameznikov je bil spet najboljši Martelanc, ki je tokrat dosegel izvrsten rezultat 951 kegljev in ponovno dokazal, da je naš najboljši kegljač.

REZULTATI: Triglav A 5106 (Miro Ambrožič 849, Starc 803, Lado Ambrožič 851, Turk 807, Martelanc 951, Vehovec 845).
 Triglav B 4814 (Bregar 830, Stekar 806, Zukevič 795, Valentar 797, inž. Sušnik 764, Kordež 822).

L. S.

DOBROJNA

DOBRA IGRA — ZASLUŽENA ZMAGA

V četrtek, 6. novembra je bilo v zgornji telovadnici Gimnazije Kranj consko žensko srednješolsko prvenstvo v odbojki. Turnirja so se udeležila tri moštva. Prvo mesto je osvojila gimnazija iz Nove Gorice pred Gimnazijo Jesenice in Ekonomsko srednjo šolo Koper. Zmaga mladink iz Nove Gorice je povsem zaslužena, saj so igralk

Včerašnja nedelja med gojenci Dijaškega doma in pripadniki kranjskega garnizona je minila v nadvse prijateljskem športnem vzdušju

Turnirja so se udeležile štiri ekipe članov, in sicer: iz Kranja, Strazišča, Tržiča in Kropa. Naslov gorenjskega prvaka so si zasluženo priborili Straziščani.
 Končni vrstni red: Strazišče 6, Kranj 4, Tržič 2 in Kropa brez točke.
 Pri članicah je brez igre osvojila naslov prvaka ekipa iz Kranja, ker se je za prvenstvo tudi edina prijavila. Aco

pokazale najzrelejšo igro na turnirju. V bližnjem bodo sodelovala na republiškem srednješolskem turnirju, ki se ga bodo udeležila tudi moštva iz Ljubljane in Maribora.
 Rezultati: Gimnazija Jesenice : ESS Koper 2:0 (15:6, 15:7), ESS Koper : Gimnazija Nova Gorica 1:2 (7:15, 16:14, 9:11), Gimnazija Nova Gorica : Gimnazija Jesenice 2:1 (3:15, 13:14, 15:9).

V ZDA 45 milijonov televizijskih sprejemnikov Gledali bomo... Neapeljsko zlato

V Sovjetski zvezi 150.000 knjižnic - Na Japonskem največ dolgometražnih filmov - Polovico vseh radijskih sprejemnikov na svetu imajo v Severni Ameriki

Na svetu je okoli 400.000 knjižnic, ki pa so zelo neenakomerno porazdeljene. Dvanajst držav ima več kot 5.000 knjižnic, Sovjetska zveza pa sama skoraj 150.000 s skupno 600 milijoni zvezkov.

Med največjimi nacionalnimi knjižnicami moramo na prvem mestu navesti kongresno knjižnico v ZDA, ki ima blizu 11

milijonov knjig in 25 milijonov raznih dokumentov; potem državno knjižnico »Lenine« v Moskvi z 9 milijoni knjig in 11 milijoni dokumentov; narodno knjižnico v Parizu — ima preko 6 milijonov knjig; Britanski muzej v Londonu s 5 milijoni knjig in povezanih časopisov; državno knjižnico »Satlikov-Sčedrine« v Leningradu

z blizu 5 milijoni knjig in 7 milijoni dokumentov; narodno knjižnico parlamenta na Japonskem, ki ima blizu 5 milijonov del v centralni knjižnici in v njenih 30 podružnicah.

Glede proizvodnje dolgometražnih filmov prednjači 8 držav, od katerih je bilo v vsaki leta 1956 proizvedenih preko sto filmov. Po vrstnem redu so: Japonska, ZDA, Indija, Hongkong, Francija, Nemčija, Velika Britanija in Italija.

Cenijo, da je na svetu okoli 315 milijonov radijskih sprejemnikov, povprečno torej 115 na 1000 prebivalcev. So pa zelo neenakomerno razporejeni, saj jih je približno polovica v Severni Ameriki, četrtina v Evropi in skoraj desetina v Sovjetski zvezi. Na 1000 prebivalcev pride v ZDA 900 sprejemnikov, v Kanadi preko 500, v Sovjetski zvezi pa samo okoli 150.

Televizija je najmodernejšo sredstvo poročanja in se najhitreje širi. Po najnovejših cenitvah je bilo leta 1957 na svetu 64 milijonov televizijskih sprejemnikov, od tega 45 milijonov — preko 70% — v ZDA.

Za tiste, ki radi pristulneje vzemirljivim, psihološko poglobljenim zgodbam iz vsakdanjega življenja, utegne biti italijanski film Neapeljsko zlato, lepo filmsko doživetje. Film je posnet po literarnem delu Giuseppe Marota in pripoveduje pet zgodb o Neapolitancih, o njihovih skrbih in radostih, o potrpežljivem prenašanju vsakdanjih tegob in življenjskem optimizmu ter vero v znosno sedanost in boljšo prihodnost. Zaradi svojevrstne gradnje govorimo torej lahko o filmskem omnibusu. — Razen te še ena privlačnost: v filmu bomo srečali pravo galerijo zvenečih imen, in sicer: Vittorio de Sica, ki je film zrežiral, razen tega igra v drugi zgodbi neapolitanskega plemiča, dalje Silvana Mangano, Sofia Loren, Totò, Eduardo de Filippo, in Paolo Stoppa. — Distribucija: »Zeta film« Budva.

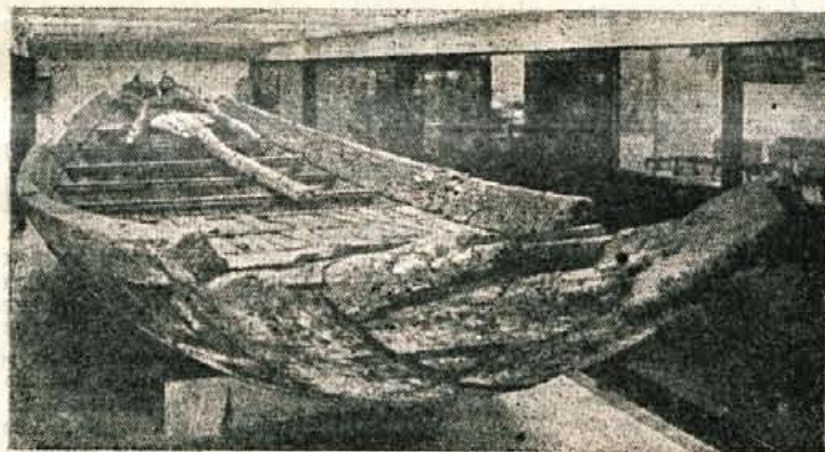
ROJSTVA in SMRTI na Gorenjskem

Lani je na Gorenjskem umrlo skupno 1111 ljudi, od tega dojenčkov do enega leta 69, otrok do 14. leta 44, ljudi od 15.

do 64. leta 385 in ljudi, starih nad 64 let, 623. V istem času je bilo živo rojenih 2497 otrok, tako da je naravni prirastek 1386 ljudi. Če odštejemo od živo rojenih 69 umrlih dojenčkov, vidimo, da imamo v starosti do enega leta 2428 novih prebivalcev. Polovico ljudi je umrlo v starosti nad 64 let. Iz tega lahko sklepamo, da je starostni sestav našega prebivalstva razmeroma mlad in ugoden, da pa izgubljamo zaradi bolezni še vedno preveč ljudi v produktivni dobi (385 ljudi je umrlo med 15. in 64. letom starosti). Med vzroki smrti v tej dobi prevladujejo bolezni srca s 108 primeri, pogoste novotvorbe z 89 primeri, bolezni živcev s 33 primeri, pljučna tuberkuloza s 16 primeri in boleznih dihal z 28 primeri. V starosti nad 64 let umre zaradi bolezni srca 229 ljudi, zaradi novotvorb 89 ljudi, dihal 75 in živčevja 33 ljudi. Umrljivost zaradi vseh teh bolezni je pod 45. letom starosti večja samo zaradi tuberkuloze, pri vseh ostalih boleznih pa narašča po 45. letu. To potrjuje, da vzrok smrti niso akutne, nagle bolezni, ampak dolgotrajne, kronične bolezni, ki telo sicer počasi, toda vztrajno izčrpavajo in končno povzročijo prezgodnjo smrt.

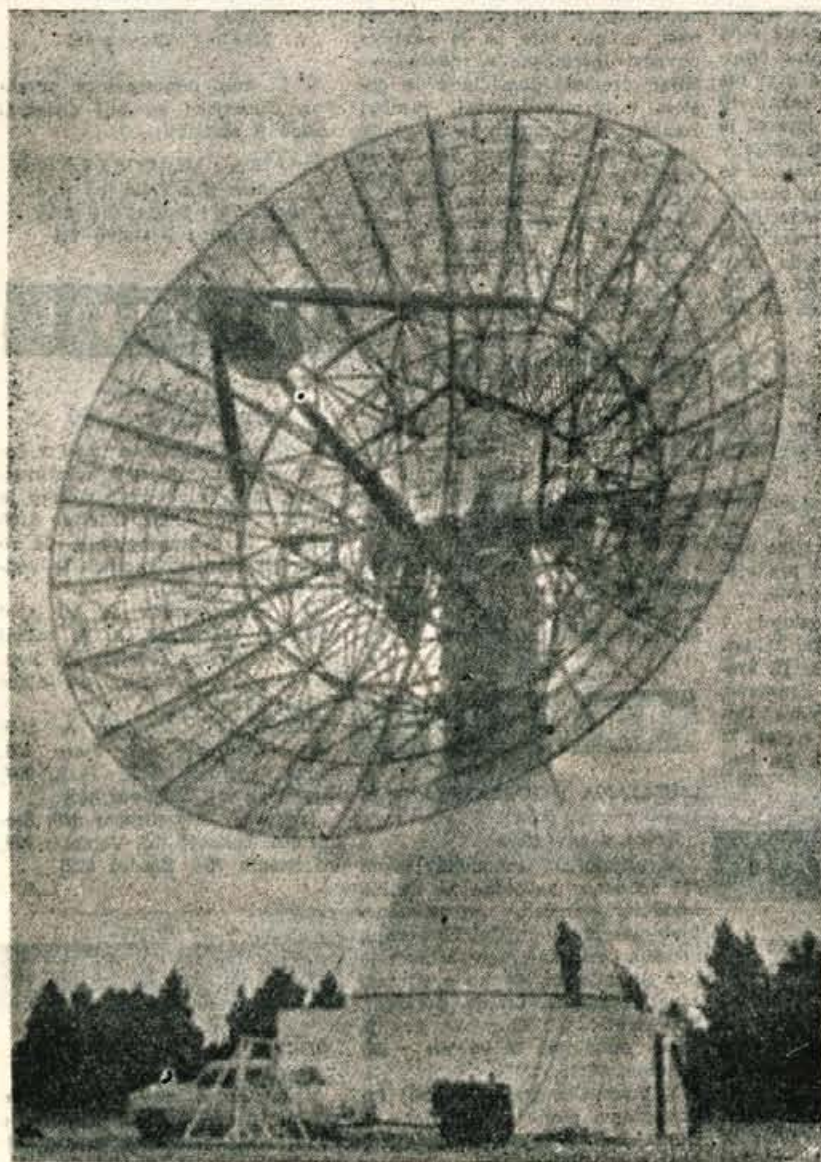
MINIATURA UMETNINA

Zahodnonemški umetnik Ernst Schachner trdi, da je avtor najmanjše umetniške slike na svetu z dimenzijama 8 x 10 milimetrov. Schachnerjeva slika prikazuje neko nemško pokrajino.

LADJA ZA MRTVEGA FARAONA

S to cedrovo, 8 m dolgo barko se je nameraval faraon Sesostris III. prepeljati na drugi svet. Raziskovalci so jo našli zakopano v pesku ob faraonovi piramidi v Dashurju v Egiptu. Zda je v Čikaškem muzeju

UHO NA FLORIDI

Velikanska parabolična antena za sprejemanje signalov, ki jih oddajajo sateliti in rakete (Cape Canaveral — Florida)

FRANK OWEN:

59

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Vendar niso bili vsi ubojci politični. Tako Norvežani kakor Nemci so izkoriščali to vzdušje nasilja za osebne obračune.

Tako so nekega dne našli na ulici Osla ubitega nekega nemškega vojaka. Začeli so preiskavo in jo zaupali von Grunenu. Ugotovili so, da je tisti večer, ko je prišlo do uboja, vojak obiskal »Le Sphinx«, javno hišo za vojake. Von Grunen me je vprašal, ali bi želel z njim obiskati ta lokal, ker se je želel pomeniti z dekletom, ki je zadnja videla vojaka živega.

Zvečer sva odšla tja. Vojaki so že stali v vrsti, čakaje, da jih bodo spustili v lokal. V njem je bilo prostora za 200 ljudi, ki so se gnetli okrog miz in pili pivo. Po vrsti so odhajali z ženskami, vojaška policija pa je nadzorovala vrsto, ki je čakala zunaj. V lokalu je bilo dvajset prostiutk.

Komaj je dekle prišlo po stopnicah, že se je morala vrniti v gornje nadstropje z drugim vojakom, ki je že vnaprej plačal svojo takso pri blagajni. Te cipe so bile tipičen proizvod sleherne tretjerazredne francoske javne hiše — stare, trudne in izčrpane.

To je bil ostuden prizor. Moški so nestrpnost topotali z nogami. Privoščili so si slehernega prijatelja, ki so ga prepoznali, ko je stopil po stopnicah navzgor.

Našla sva dekle, ki je bila z ubitim vojakom. Von Grunen je pogledal njeno kontrolno knjižico, v kateri je bilo zapisano, kolikokrat je šla po stopnicah v tednu dni, ne vstevši nedeljo ali en dan počitka. Dejansko je šla tedensko stoosemdesetkrat v posteljo. Te prostitutke so

imele štirimesečno pogodbo, nato pa so jih pustili domov, pred odhodom pa so jim plačali 30.000 do 40.000 rajshmark.

Deklina se je spominjala, da ji je ubiti vojak pripovedoval o nekakšnem prepiru s svojimi prijatelji zavoljo nje, ker se je nekega večera, ko je bila prosta, zabavala z njim po Oslu. Naposled je von Grunenu le povedala imena teh prijateljev. Ta je poklical vojno policijo in jih dal aretirati.

Ko so videli, da ima v rokah dokaze, so vsi trije priznali, da so svojega tovariša hladnokrvno ubili v prepiru zavoljo ljubimkanja s cipo.

Vojno sodišče jih je obsodilo in poslali so jih v kazenski bataljon na vzhodno fronto. Iz tega bataljona se je le redkokdo vrnil živ...

XV

POKLIČEJO ME V BERLIN

Ugotovil sem, da je vrnitev v Berlin zanimiva. Vendar nikakor neugodna. Vse je bilo racionirano. Če ste jedli v kaki restavraciji, ste morali izročiti kupone za prehrano in te so zahtevali za krompir, kruh, mast, meso, pa tudi za pecivo. V tednu sta bila dva dneva brezmesna; druge dni pa je vsakdo dobil po 50 gramov mesa. Ena živilska nakaznica je omogočala nakup ravno toliko hrane, da bi si enkrat utešil lakoto. Ko smo prvič jedli, sem vprašal natakarka, kaj imajo na jedilniku.

»Danes imamo specialiteto, gospod,« je odvrnil. »Slanike.«

Zavzdihnil smo.

Tisto noč sem šel s Thomasom in »novim fantom« Waldersom v Wintergarten in videl izvrsten variete. Naslednje jutro me je von Grunen pripravil na moj sestanek. Sklenila sva, da za kosilo ne bova pila, da bi imela jasno glavo za ta razgovor, zakaj von Grunen je rekel, da čast-

niki, ki bodo prisostvovali sestanku, v nacističnem vojnem stroju nekaj pomenijo.

Prizadeval sem si, da bi bil tudi telesno čimbolj okreten, pretuhtal sem tudi vsa vprašanja, ki bi mi jih utegnili zastaviti. Skratka, bil sem na preži.

Avto naju je odpeljal do nekega stanovanja na Kurfürstendammu. Odpeljali so naju v sobo, sredi katere je stala dolga miza. Za mizo so sedeli trije ljudje, eden je bil letalski polkovnik — ta je sedel pri vrhu; druga dva sta bila civilista. Na pol prazna steklenica konjaka je stala pri polkovnikovem komolcu in na pol prazne čaše so stale pred njihovimi lastniki, ki so bili videti že precej okajeni.

Predsedujoči polkovnik je nosil železni križec. Bil je visok, mršav in silvolas in prisodil bi mu okrog šestdeset let. Govoril je dobro angleški s slabim naglasom, ki je bil zavoljo pijače še bolj nejasen.

»Pijte, Fritz,« me je povabil in me pri tem potrepal po ramli. »Vi ste torej tisti fant od fare, ki tako dobro dela za nas. No, upam, da niste ugotovili, da tega ne znamo ceniti.«

Sedel sem zraven nekega pritlikavega moškega. Dvignili smo čaše, nazdravili drug drugemu in izpili. Polkovnik je zatem odprl ples z dokaj nejasnimi besedami:

»Zdaj pa bi predvsem želeli vedeti, kakšno je vaše mnenje o možnosti sabotaž v Angliji. Kaj mislite, katere so posebne točke ali objekti, ki se jih izplača napasti in kako bi čimbolj škodili britanskemu vojnemu stroju?«

Silno me je imelo, da bi se zasmeljal v brk tej neumni stari klepetulji, ki me je skušala gledati skozi meglo pijanosti sila resno.

»Zakaj ne bi vrgli v zrak parlamenta ali udarili Winston Churchilla po glavi?« sem predlagal.

»Ne! Ne! Nas ne zanimajo politični atentati,« je brž odvrnil polkovnik. »Do tovarn nam je in do letališč.«